

Skov 72 - Tranum Plantage

Tranum Plantage rummer ca. 1350 hektar hede, 180 hektar mose, 85 hektar eng, 60 hektar klit, 52 hektar strandbred, 25 hektar sø og 6 hektar overdrev, i alt 1758 hektar med særligt beskyttede naturtyper, hvilket svarer til ca. 45 % af plantagens samlede areal.

Naturinteresserne er særligt knyttet til de store, åbne klitområder mod vest, som for størstedelen aldrig har været tilplantet og som fremstår i en usædvanligt oprindelig og uberørt tilstand. Disse områder udgør Habitatområde nr. 193 – Ejstrup Klit og Egvands Bakker, se nærmere under lok. 1-3. Plantagen rummer dog også meget værdifulde områder isprængt de skovtilplantede dele som f.eks. Brede Sande, Overklitten Sø og Kræn Dahls Bakker (lok. 4-6).

Naturplejeindsatsen i planperioden handler særligt om vedligeholdende pleje af de åbne områder, hvor der skal sættes tidligt og konsekvent ind mod selvsåninger af invasive arter som bjergfyr og rynket rose. I mange områder skal der desuden arbejdes for at genskabe naturlig hydrologi med højere vandstand og mere naturlige svingninger i denne. Det skal ske ved i størst muligt omfang at lukke grøfter, hvor det kan ske uden negative følger for dyrkningssikkerheden på naboarealer. I flere områder forestår desuden rydninger af bjergfyr og pilekrat.

1. Klithede i Tranum Vest

Afd. 1232abh, 1233cd, 1234bc, 1235b (HED – 259.5 ha, SLE – 38.1 ha, STB – 12.3 ha), i alt 310.0 ha

Stor, åben og flad klithede med en række dyrkede græsmarker i hedens lavestliggende, drænede dele. Størstedelen af området er heget og sommergræsses af kreaturer undtagen nordvest for Ejstrup Strandvej i 1235a, hvor distriktet udlejer ca. 20 sommerhusgrunde. Plejen af arealerne mellem sommerhusene påhviler distriktet. Mod havet bred sandstrand, hvid og grå klit.

Ca. 2/3-dele af området, undtaget sommerhusområdet og kysten nordvest for Ejstrup Strandvej og de overvejende opdyrkede eller tilplantede dele i øst, indgår i Habitatområde nr. 193 – Ejstrup Klit og Egvands Bakker. Her forekommer følgende af de naturtyper, som udgør udpegningsgrundlag for området:

Type 2130 – Stabile kystklitter med urteagtig vegetation (grå og grøn klit)

Type 2140 – Kystklitter med dværgbuskvegetation (klithede)

Type 2190 – Fugtige klitlavninger

Naturværdi: 2 **Plejebehov:** 2 i hoveddelen, 3 i sommerhusområdet, 4 i hvid klit
Målsætning: Genopretning af sammenhængende klithede, hedemose og eng ved ophør af dyrkning (omlægning, gødskning mm.) af områdets græsmarker. Dræn og grøfter afbrydes hhv. tilkastes i størst muligt omfang, ligesom bundkoten i hovedgrøfterne hæves maksimalt under hensyntagen til nødvendig vandafledning fra private naboarealer. For at styrke den landskabelige sammenhæng ryddes en række fyrre- og granbevoksninger og overgår til klithede.

Alle tiltag i området skal foregå i overensstemmelse med Danmarks

Miljøundersøgelsers kriterier for gunstig bevaringsstatus for naturtyper omfattet af EF-habitatdirektivet.

2. Skydeområde Tranum

Afd. 1101abcd, 1102bcdef, 1103ac, 1104ae, 1249a (HED – 654.1 ha, KLI – 60.0 ha, STB – 39.3 ha, SLE – 26.7 ha, MOS – 20.6 ha, SØ – 6.4 ha), i alt 807.0 ha

Hele Skydeområde Tranum indgår i Habitatområde nr. 193 – Ejstrup Klit og Egvands Bakker. Her forekommer følgende af de naturtyper, som udgør udpegningsgrundlag for området:

Type 2110 – Forstrand og begyndende klitdannelser

Type 2120 – Hvide klitter og vandremiler

Type 2130 – Stabile kystklitter med urteagtig vegetation (grå og grøn klit)

Type 2140 – Kystklitter med dværgbuskvegetation (klithede)

Type 2160 – Kystklitter med havtorn

Type 2170 – Kystklitter med gråris

Type 2190 – Fugtige klitlavninger

Type 2250 – Kystklitter med enebær

Skydeområde Tranum er ved en lejeaftale udlagt som militært område. Områdets drift og pleje er underlagt en særlig aftale mellem Forsvarskommandoen og Skov- og Naturstyrelsen: ”Skydeområde Tranum, Drifts- og Plejeplan 2000-2014, Skov- og Naturstyrelsen og Flyvertaktisk Kommando 1999”, hvortil der henvises.

Flora (Skov- og Naturstyrelsen 1998)	Star, Blågrøn Star, Næb- Star, Sand-	Kobjælde, Nikkende Kongepen, Alm. Kragefod	Trævlekrone Tyttebær Vandnavle
Karsporeplanter	Star, Toradet	Kvan, Strand-	Vandranunkel, Alm.
Engelsød, Alm.	Sumpstrå, Enskællet	Kællingetand, Alm.	Vejbred, Lancet-
Mangeløv, Alm.	Svingel, Fåre-	Kællingetand, Sump-	Vikke, Muse-
Mangeløv, Smalbladet	Svingel, Rød-	Markarve	Vikke, Smalbladet
Padderok, Dynd-	Sødgræs, Manna-	Mjødurt, Alm.	Vikke, Tofrøet
	Tagrør	Mynte, Vand-	Vikke, Vår-

Enkimbladede	Tandbælg	Mælkebøtte sp.	Vinterkarse, Udspærret
Andemad, Kors-	Vandaks, Svømmende	Mælkeurt, Alm.	Viol, Hunde-
Andemad, Liden		Mærke, Bredbladet	Visse, Engelsk
Blåtop	Tokimbladede	Natskygge, Bittersød	Ærenpris, Læge-
Bunke, Bølget	Blåmunke	Nellikerod, Eng-	Øjentrøst, Spids
Dunhammer, Bredbladet	Brandbæger, Skov-	Nellikerod, Feber-	
Dunhammer, Smalbladet	Brandbæger, Vår-	Nælde, Stor	Træer og buske
Dværgbunke, Tidlig	Brunelle, Alm.	Okseøje, Hvid	Ahorn
Fløjlgræs	Bukkeblad	Potentil, Gåse-	Birk, Dun-
Frytle, Håret	Bølle, Mose-	Potentil, Krybende	Birk, Vorte-
Frytle, Mangeblomstret	Djævelsbid	Ranunkel, Bidende	Bævreasp
Gulaks, Vellugtende	Dueurt, Glat	Ranunkel, Lav	Bøg
Gøgelilje, Bakke-	Dueurt, Kær-	Revling	Eg, Stilk-
Gøgeurt, Plettet	Dueurt, Lodden	Rundbælg	El, Rød-
Gøgeurt, Thy-	Engelskgræs	Rødknæ	Elm, Skov-
Hestegræs, Krybende	Engkarse	Røllike, Alm.	Ene
Hjertegræs	Fladbælg, Gul	Røllike, Nyse-	Fyr, Bjerg-
Hjælme, Sand-	Fladbælg, Klit-	Sideskærm	Fyr, Contorta
Hullæbe, Sump-	Fladbælg, Krat-	Skjaller, Liden	Fyr, Skov-
Hundegræs, Alm.	Fladstjerne, Kær-	Skovstjerne	Fyr, Østrigsk
Hvene, Alm.	Flipkrave	Skræppe, Kruket	Gedeblad, Alm.
Iris, Gul	Forglemmigej, Bakke-	Skvalderkål	Gran, Hvid-
Kalmus	Forglemmigej, Sump-	Snerre, Gul	Gran, Rød-
Marehalm	Fredløs, Alm.	Snerre, Lyng-	Gran, Sitka-
Milieggræs	Frøstjerne, Sand-	Snerre, Kær-	Havtorn
Pindsvineknop, Grenet	Fuglegræs, Alm.	Stedmoderblomst, Klit-	Hindbær
Rapgræs, Lund-	Gederams	Stenbræk, Kornet	Hyld, Alm.
Rottehale, Sand-	Gæslingeblomst, Vår-	Stenurt, Bidende	Hæg, Alm.
Rævehale, Knæbøjjet	Hedelyng	Strandarve	Hæg, Glansbladet
Rørgræs	Hejrenæb	Strandmandstro	Korbær
Rørhvene, Bjerg-	Høgeurt, Håret	Svinemælk, Ager-	Lærk, Europæisk
Rørhvene, Eng-	Høgeurt, Smalbladet	Svinemælk, Alm.	Nobilis
Sandskæg	Hønsetarm, Alm.	Sværtevæld	Pil, Femhannet
Siv, Dværg-	Jordbær sp.	Tidsel, Ager-	Pil, Grå-
Siv, Glanskapslet	Kabbeleje, Eng-	Tidsel, Kær-	Pil, Krybende
Siv, Klit-	Kattefod	Tidsel, Horse-	Pil, Øret
Siv, Knop-	Kattehale	Tidsel, Kål-	Ribs
Siv, Liden	Klokke, Blå-	Timian, Smalbladet	Rose, Blågrøn
Siv, Lyse-	Klokkelyng	Tormentil	Rose, Klit-
Siv, Tudse-	Kløver, Gul	Tranebær	Rose, Rynket
Skeblad, Vejbred-	Kløver, Hare	Torskemund, Alm.	Røn, Alm.
Star, Alm.	Kløver, Rød	Troldurt, Mose-	Røn, Selje-
Star, Blære-	Knavel, Flerårig		

Ovstående er en samlet liste over de plantearter, som er fundet ved Skov- og Naturstyrelsens gennemgang af arealet i 1998. Angående arternes nærmere fordeling på biotoper henvises til ovennævnte drifts- og plejeplan.

Naturverdi: 1 Plejebenhov og Målsætning: Bevaring af lysåbne naturtyper, der henvises til ovenomtalt særlige drifts- og plejeplan.

Alle tiltag i området skal foregå i overensstemmelse med Danmarks

Miljøundersøgelsers kriterier for gunstig bevaringsstatus for naturtyper omfattet af EF-habitatdirektivet.

3. Klithede ved Store Vande

Afd. 1105acd, 1140a, 1145b (HED – 176.6 ha, MOS – 30.1 ha, SØ – 9.2 ha), i alt 216.0 ha

Stort åbent klithede- og hedemoseterræn mellem det militære skydeområde i vest, ferieområdet Rødclit i nord og den østlige del af Tranum Plantage. Området rummer ca. halvdelen af klitsøen Store Vande, som er noget næringsberiget og tæt omgivet af tagrørskov.

Området indgår i Habitatområde nr. 193 – Ejstrup Klit og Egvands Bakker. Her forekommer følgende af de naturtyper, som udgør udpegningsgrundlag for området:

Type 2130 – Stabile kystklitter med urteagtig vegetation (grå og grøn klit)

Type 2140 – Kystklitter med dværgbuskvegetation (klithede)

Type 2190 – Fugtige klitlavninger

Flora (11.05.2005, kun fra mindre omr. syd for Store Vande)	Rørhvene, Eng-Siv, Børste-Siv, Knop-Siv, Sand-Star, Alm.	Engkarse Fredløs, Dusk-Hedelyng Høgeurt, Håret Klokkelyng	Troldurt, Mose-Tyttebær Viol, Eng-Visse, Engelsk
Karsporeplanter Padderok, Dynd-	Star, Blære-Star, Sand-Tagrør	Kongepen, Alm. Kragefod Ranunkel, Bidende Revling	Træer og buske Bævreasp Ene Fyr, Bjerg-Gran, Hvid-Pil, Krybende Pil, Øret
Enkimbladede Gulaks, Vellugtende Hjælme, Sand-Katteskæg	Tokimbladede Bølle, Mose-	Snerre, Kær-Tidsel, Kær-	

Naturværdi: 1 Plejebestand: 3

Målsætning: Bevaring af åbne klitnaturtyper ved rydning efter behov. Områdets grøfter lukkes i størst muligt omfang.

Alle tiltag i området skal foregå i overensstemmelse med Danmarks

Miljøundersøgelsers kriterier for gunstig bevaringsstatus for naturtyper omfattet af EF-habitatdirektivet.

4. Brede Sande

Afd. 1241a, 1252ace, 1253ab, 1255ab, 1256ab (HED – 163.5 ha, ENG – 23.5 ha, MOS – 17.6 ha), i alt 204.3 ha

Stort fladt hede- og engområde beliggende på afblæsningsfladen til den for længst dæmpede parabelklit i Aktieplantagen mod øst. Hedefladerne er enten græsdominerede eller med gammel lyng og behov for rydning af selvsået bjergfyr flere steder. Engene bærer præg af tidligere gødskning. Hoveddelen af området (øst for læbæltet mellem afd. 1256 og 1255) afgræsses.

Naturværdi: 3 Plejebestand: 1

Målsætning: Bevaring og udvidelse af arealet med åbne naturtyper ved rydning af bjergfyr mm. Områdets grøfter lukkes i størst muligt omfang.

5. Overklitten Sø

Afd. 1157acd (MOS – 45.5 ha, SØ – 8.4 ha, ORE – 5.9 ha), i alt 59.8 ha

Lavvandet klitsø omgivet af hedemose, plantage og et græsset overdrev i sydøst. Overklitten Sø er, trods tidligere delvis afvanding og gravning af vildtdamme i kanterne mm., en værdifuld sø af den sjældne, sure og næringsfattige type. I søen forekommer stadig bestande af karakteristiske arter som strandbo, vandportulak, svømmende sumpskærm, liden siv og klit-siv, men tagrør er i kraftig fremmarch. Søen er en af de meget få, nogenlunde bevarede af sin type i Hanherred. Den omgivende mose er tidligere græsset og græsningen er i færd med at blive genoptaget.

Flora (11.05.2005, suppl. med opl. fra Kaj Sand-Jensen, sommer 2005)	Star, Blære- Star, Pille- Star, Sand- Sumpstrå, Alm. Sødgræs, Manna- Tagrør	Kragefod Mælkebøtte sp. Pileurt, Vand- Ranunkel, Kær- Ranunkel, Lav Revling Røllike, Alm. Snerre, Kær- Strandbo Sumpskærm, Svømmende. Sværtvæld Tidsel, Kær- Vandportulak Vandranunkel, Alm. Viol, Eng- Ærenpris, Læge-	Træer og buske Birk, Dun- Ene Fyr, Bjerg- Fyr, Skov- Gran, Sitka- Hvidtjørn, Engriflet Hyld, Alm. Pil, Grå- Pil, Krybende Pil, Øret Pors
Enkimbladede Blåtop Bunke, Mose- Frytle, Mark- Katteskæg Rørhvene, Bjerg- Rørhvene, Eng- Siv, Børste- Siv, Klit- Siv, Knop- Siv, Liden Siv, Lyse- Skeblad, Vejbred-	Tokimbladede Angelik Bølle, Mose- Engkarse Ensian, Klokke- Fredløs, Dusk- Gederams Hedelyng Høgeurt, Håret Klokkelyng		

Naturværdi: 2 Plejebestand: 1

Målsætning: Bevaring af sø og åben hedemose mm. ved græsning og sikring af højest mulig vandstand.

6. Kræn Dals Bakker

Afd. 1187abc (HED – 55.4 ha)

Åben klithede med revling- og lyngdominerede flader vekslende med markante hjælmeklitter.

Flora (09.05.2005)	Star, Pille- Star, Sand-	Revling Rødknæ	Gran, Sitka Hæg, Glansbladet Pil, Grå- Pil, Krybende Pil, Øret Pors Rose, Rynket
Enkimbladede	Tokimbladede	Træer og buske	
Blåtop Bunke, Bølget Hjælme, Sand- Katteskæg Sandskæg Star, Hirse-	Bølle, Mose- Flipkrave Hedelyng Høgeurt, Håret Kongepen, Alm.	Birk, Dun- Bævreasp Ene Fyr, Bjerg- Fyr, Contorta-	

Naturværdi: 2 Plejebenhov: 3

Målsætning: Bevaring af åben klithede ved nedskæring af opvækst efter behov. Der skal være særlig opmærksomhed på rynket rose og glansbladet hæg.

7. Udholm Mose

Afd. 1098ab, 1099abc, 1100d, 1187bc (MOS – 63.9 ha, ENG – 55.3 ha, HED – 6.1 ha, SØ – 0.3 ha), i alt 125.6 ha

Områdets centrale del består af græssede kulturenge med delvis træbevoksede hedemoser i hhv. øst og vest. Flere mindre bevoksninger af contortafyr, sitka- og hvid-gran.

Naturværdi: 3 Plejebenhov: eng 2, mose 1

Målsætning: Øget naturindhold på engene efter ophør af gødskning. Moserne og de resterende bevoksninger ryddes.

8. Eng ved Millersvej

Afd. 1192m (ENG – 5.2 ha)

Værdifuld, mager og velgræsset naturengeng med åbne enggrøfter og en bestand af kødfarvet gøgeurt.

Flora (09.05.2005)	Star, Pille-	Kørvel, Vild Mælkebøtte sp.	Tidsel, Horse- Tormentil
Enkimbladede	Tokimbladede	Nælde, Stor	Vikke, Muse-
Fløjlgræs	Angelik	Ranunkel, Bidende	Viol, Eng-
Frytle, Mark-	Borst, Høst-	Ranunkel, Kær-	Vorterod
Gulaks, Vellugtende	Gæslingeblomst, Vår-	Ranunkel, Lav	Ærenpris, Læge-
Gøgeurt, Kødfarvet	Hedelyng	Røllike, Alm.	Ærenpris, Tveskægget
Rævehale, Knæbøjlet	Høgeurt, Håret	Skræppe, Kruset	
Siv, Børste-	Hønsetarm, Alm.	Snerre sp.	Træer og buske
Siv, Lyse-	Klokkelyng	Syre, Alm.	Hvidtjørn, Engriflet
Star, Alm.	Kongepen, Alm.	Syre, Dusk-	

Naturværdi: 2 Plejebenhov: 2

Målsætning: Bevaring af eng ved fortsat græsning uden gødskning og omlægning mm.

9. Øvrige naturarealer i Tranum Plantage

Afd. 1075c, 1079e, 1086f, 1087g, 1096c, 1113e, 1128b, 1133b, 1156b, 1158a, 1166c, 1179bcg, 1180e, 1192k, 1197j, 1204d, 1206a (HED – 35.6 ha, MOS – 2.8 ha, ENG – 1.1 ha, SØ – 0.3 ha), i alt 39.8 ha

En række små, åbne naturarealer omfattet af biotopbeskyttelse jf. naturbeskyttelseslovens § 3. Det drejer sig først og fremmest om en række små hedestykker, som er genopstået efter rydning af tidligere plantage.

Naturværdi: 3 Plejebenhov: 3

Målsætning: Bevaring af åbne naturområder ved rydning af selvsået opvækst efter behov.
